

Актуальні ідеї В. В. Фавра в царині охорони здоров'я: до 115-ї річниці від очолення харківської міської санітарної служби

Topical Ideas of V. Favre on the Field of Health Care: on the 115th Anniversary of the Kharkov Sanitary Service Spearheading

Igor Yu. Robak, Volodymyr A. Alkov

Ihor Yu. Robak, Volodymyr A. Alkov

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. В. В. Фавр (1874–1920) – легендарна знакова особистість у рамках практичної охорони громадського здоров'я, глибоко шанована за часів Російської імперії, радянської влади і до сьогодні. 1905 р., 115 років тому, він очолив міську санітарну службу. Саме тоді почалося впровадження прогресивних ідей, деякі з яких не втратили своєї актуальності й понині, а втілення інших могло б значно покращити санітарний стан міста.

Метою дослідження є визначити ті ідеї та досягнення видатного санітарного лікаря, які і не втратили суспільної значущості, а також вказати сучасним муніципальним органам на перспективність втілення інших прогресивних практик часів В. В. Фавра.

Матеріали та методи. Методологічну основу дослідження становить специфічна група підходів та методів, яка використовується для системного аналізу загальноісторичного процесу та медичної персоналії, як невід'ємної складової історико-медичного знання. Провідним є біографічний підхід, завдяки якому можливим стає віднайти інноваційні охороноздоровчі ідеї через біографію та схарактеризувати їх. Основними матеріалами виступає широке коло джерел з інтелектуальної історії за авторством самого В. В. Фавра, а також дослідження, з-поміж яких виділяються роботи І. Робака з організації охорони здоров'я в м. Харкові та статті-персоналії, присвячені В. В. Фавру.

Результати. Під безпосереднім керівництвом В. В. Фавра кардинально зросла кількість міських санітарних лікарів і запрацювало санітарне бюро, санітарні заходи набули системного характеру. З його ініціативи розгорнулася організація санітарних опікувань. Головну ж увагу В. В. Фавр приділяв профілактиці заразних хвороб у місті, встановивши тісний контакт міської санітарної служби з лікарнями, дільничними амбулаторіями та інститутом шкільних лікарів. Дієві заходи були запроваджені в справах розширення і впорядкування нічліжних притулків, організації їдалень, влаштування народних лазень, боротьби з пияцтвом і проституцією тощо. Усе це через понад сотню років не втратило актуальності.

На думку авторів, міським муніципальним органам слід звернути увагу на властиву добі керівництва В. В. Фавра практику формування муніципальними органами спеціальних фондів, кошти яких витрачалися виключно на конкретні цілі охорони здоров'я (на кшталт протиепідемічного фонду Харківської міської думи), і забезпечення неможливості їх нецільового використання; підпорядкування окремих підрозділів муніципальної поліції (коли така буде створена, ініціативи неодноразово лунали) органам санітарного нагляду з метою рішучого припинення порушень санітарного законодавства, тобто створення так званої санітарної поліції; створення міським самоврядуванням громадських органів, подібних до санітарних опікувань, задля вивчення санітарних проблем, здійснення санітарно-просвітницької роботи серед населення, залучення спонсорських коштів на санітарне впорядкування міста.

Висновки. Таким чином, здобутком В. В. Фавра є практичне утвердження системи міського санітарного благоустрою і нагляду в Харкові, що діє і сьогодні. Перспективним є відродження санітарних опікувань, санітарної поліції, спеціальних цільових фондів.

Ключові слова: санітарія, гігієна, Харків, історія, пропозиції

Key words: sanitation, hygiene, Kharkiv, history, proposals